

DESCARTES

(1596-1650)

Şüphe ediyorum, o halde düşünüyorum; düşünüyorum, o halde varım. (Dubito ergo cogito, cogito ergo sum)

- Descartes, MEDİTASYONLAR (Çiğdem Dürüşken)

Descartes' in bu sözü benim için şunu ifade ediyor. Bir insanın sırf düşünen bir özü olduğu için var olduğunu kendi kendine ispatlayabildiği bir duruma işaret eder. Aslında burdaki düşünceden kastı ilk başta dünyamızda olan biten olgulara, insanlara, hatta kendi zihnimizden düşüncelerimizden bile şüphe edebilecek oluşumuzdur.

Gerçekten ben şeyleri olduğu gibi bütün berraklığıyla görüyor, işitiyor, hissedebiliyor muydum? Bana görünen şeylerin birer yanılgı olmadığını nereden bilecektim? İşte burda tam olarak şüpheyi gerçeği bulmak için metodik bir araç olarak kullanmaktadır. İlk önce bu yöntemle insan bütün bildiklerini bir kenara koyup bütün olaya tekrardan sanki sıfırdan yeni bir şey öğreniyormuş gibi bakmakla başlamaktadır. Yani her şeyi zihnimizden silip olaya yeni şeyler öğrenen bir çocukmuş gibi bakmaktan bahsediyorum. Bu sayede bilgimizin imkanının sınırlarını bilecek, kesin ve sağlam bilginin imkanını sorgulayacak eğer bu bilginin imkanı varsa bu bilginin neye dayandığını bulup ortaya koyacaktı...

Şüpheyi olgular, olaylar üzerinden aksi ihtimalleri düşünerek, kuşku duyuyorum. Çünkü her zaman o bilginin kaynağı yanlışlanamaz olmayacağından emin olamam. Ta ki yanlışlayamayacağım kesin en ufak bilgiyi bulana dek..

Şüphe bu anlamda hem metodik hem de insanın var olduğunu kendine ispatlayacağı kilit bir terimdir. Bu noktadan hareketle, düşünme eylemi sadece soyut bir zihinsel uğraş değil, aynı zamanda varlığın en temel göstergesidir. Dış dünyaya dair tüm algılar ve boş bilgiler sorgulanabilirken, düşünme ediminin kendisi doğrudan deneyimlenen, inkâr edilemeyen bir gerçekliktir. Bu durum, bilginin yalnızca dışsal kaynaklara değil, bilinçli bir bene dayanması gerektiğini ortaya koymuştur. Şüphe, bu anlamda yıkıcı değil, yapıcı bir işlev görür. Yanlışları ayıklamakla kalmaz, geriye yalnızca kesin olanı bırakan felsefi bir yöntemin gerekliliğine işaret eder.

Devamı için tıklayınız...

Elif Dikkaya
2023277033

FEL2138 Felsefi Metinleri: Okuma ve Yazma II.

Dersin Sorumlu Öğretim Üyesi: Prof.Dr. Özlem Duva Kaya

